

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת יצחק קרויזר

פ/25/5668

הצעת חוק תשלומים לפדויי שבי ולחטופים ששחררו (תיקון – הרחבת הזכאויות לחטופים ששחררו), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 5 בחוק תשלומים לפדויי שבי ולחטופים ששחררו, התשס"ה–2005¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 5, במקום "50,000 שקלים חדשים" יבוא "100,000 שקלים חדשים".
2. תיקון סעיף 8 בסעיף 8 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א), במקום "50%" יבוא "100%";
- (2) בסעיף קטן (ד), אחרי "נכות" יבוא "בשיעור גבוה מהקבוע בסעיף קטן (א)", והמילים "בשיעור גבוה מ-50%" – יימחקו;
- (3) בסעיף קטן (ה), במקום "36 חודשים" יבוא "60 חודשים".

דברי הסבר

במלחמת חרבות ברזל שהחלה במתקפת חמאס בחג שמחת תורה, ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), נחטפו כ-253 חטופים וחטופות, רובם אזרחים ומיעוטם חיילים בשירות סדיר. חטופים וחטופות אלו מוחזקים על ידי ארגוני טרור רצחניים שאינם מציינים לצו מוסרי או לדין הומניטרי כלשהו. החטופים והחטופות ששחררו עד עתה משבי חמאס, מעידים על תנאי הכליאה האכזריים והבלתי אנושיים וניכרת הפגיעה המתמשכת והקשה בגופם ובנפשם.

חוק תשלומים לפדויי שבי ולחטופים ששחררו, התשס"ה–2005 (להלן – החוק), מאפשר, בעקבות תיקון משנת 2023, להעניק הכרה רשמית כפדויי שבי גם לאזרחים שנחטפו והוחזקו על ידי ארגוני הטרור. לפי החוק זכאי פדוי השבי לתשלום חודשי למשך כל ימי חייו, אך הוא רחוק מלספק את הצרכים הייחודיים שמתעוררים לפדויי השבי עקב הטראומה ותנאי השבי הקשים והבלתי אנושיים אותם חוו בשבי האכזר.

בתיקון לחוק מחודש יוני 2024, נקבע כי חטוף שנחטף ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023)

¹ ס"ח התשס"ה, עמ' 977.

ושוחרר, והוכר כפדוי שבי, יהיה זכאי לזכויות לפי כל חיקוק שלהן זכאי נכה שנקבעה לו דרגת נכות בשיעור 50% בשל הפרעה בתר-חבלתית לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב] (להלן – חוק הנכים), או שלהן זכאי נפגע שנקבעה לו דרגת נכות כאמור לפי סעיף 5 לחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970, לפי העניין. עוד הובהר כי הדבר אינו מונע קביעה של דרגת נכות גבוהה יותר.

עם שחרורם בפעימה האחרונה של חטופים וחטופות לאחר יותר מ-400 ימי שבי אכזרי, התברר, באופן מחריד, כי החששות לגבי מצבם לא היו מופרכים.

לצד השמחה על שחרורם מן השבי, מחריד לראות את מצבם כתוצאה מתנאי כליאתם האכזריים והתזונה הלקויה.

טרם נערכו מחקרים מספקים אשר יתנו תמונה מלאה באשר להשלכות הרפואיות המיידיות או ארוכות הטווח של השבי על החטופים והשבים, ואולם לנוכח המציאות הבריאותית הקשה שהתחווה, מוצעים תיקונים נדרשים בחקיקה כדי להתאימה למציאות זו.

מוצע להגדיל את הזכויות לגבי מי שנחטף ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), שוחרר והוכר כפדוי שבי (להלן – חטוף ששוחרר) ולקבוע כי יהיה זכאי לזכויות לפי כל חיקוק שלהן זכאי נכה שנקבעה לו דרגת נכות בשיעור 100% בשל הפרעה בתר-חבלתית, במקום דרגת נכות בשיעור 50% כקבוע היום.

עוד מוצע להגדיל את מענק ההסתגלות החד-פעמי המשולם לחטוף ששוחרר, מסך של 50,000 שקלים חדשים, לסך של 100,000 שקלים חדשים, כדי לאפשר לחטופים ששוחררו תנאים כלכליים ראשונים להתבססות והסתגלות לחיי שגרה לקראת תחילת תהליך השיקום שברור כי יארך פרק זמן ארוך.

כמו כן, מוצע להאריך ל-5 שנים, במקום 3 שנים כיום, את התקופה שבה יהיה חטוף ששוחרר זכאי למימון טיפול רפואי אף אם אינו טיפול במחלה או בחבלה שהוכרה לגביו לפי חוק הנכים או חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה.

תיקון החוק הוא חובה מוסרית של מדינת ישראל נוכח ההשפעה העצומה של השהות בשבי על איכות חייהם ובריאותם.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת צגה מלקו (פ/5526/25).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד באדר התשפ"ה (24.03.2025)